

CSIZMADIA ANDOR

**A 750 ÉVES
„ARANYBULLA”**

**Székesfehérvár
1972**

Lektorálta:

Bónis György

Degré Alajos

Kiadja

Az SzMT

Központi Könyvtár

Székesfehérvár

Felelős kiadó:

Juhász Jenő

Készült: 1000 pld-ban

(200 számozott)

72.3617 Fejér megyei

Nyomdaip. Vállalat

II. András ország-
lása alatt 1222-ig el-
telt közel két évti-
zedben gyökeresen
megváltoztak azok a
konszolidált viszo-
nyok, amelyeket atyja
III. Béla teremtett
Magyarországon. A
patrimoniális uralom
alapjául szolgáló ki-
rályi birtokok az
Árpádok ádáz test-
vérharcaiban már

jócskán lemorzsolódtak, s az adományozás felfokozódott az Imre és András közötti küzdelmek alatt. Ez csak folytatódott András trónralépése után, aki háborúhoz szükséges jól felszerelt páncélos vitézek fegyverbe állítása érdekében bőkezűen adományozott birtokokat. Az Aranybullából egész vár-

megyék eladományozására is lehetne következtetni. Mivel azonban András idejéből nem maradt fenn egész megyét eladományozó oklevél, ilyen messzeemenő következtetésekkel óvatosan kell bánnunk.

A birtokadományozások és visszavételek, a magszakadás vagy hűtlenség folytán a királyra visz-

szaháramlott földek, az egykori szállásbirtokok jelenlegi tulajdonjogának a király által mind szükségesebbé való elismertetése egyúttal erőteljesebbé tették a király főhűbérúri jogát. Ez még András idejében nem vált véglegessé, de a nyugati hűbériség szokásai és jogi rendje az utolsó évtizedekben (III. Béla

francia, Imre király aragóniai, II. András meráni, majd a konstantinápolyi udvarból jött második felesége és itt letelepedett kíséretük jelenléte folytán) mindinkább éreztette hatását. A főtulajdonjog azonban II. András bizonytalan kormányzása alatt még nem mindig érvényesült, sőt ez alapvető tendencia mellett is